

О. М. Ковальчук
адвокат, асп. 1 року навчання
спеціальність «Право»
Науковий керівник: к. ю. н., доц. Н. В. Ільєва

ПРАВОВИЙ СТАТУС АДВОКАТА В АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Правовий статус адвоката в нашій державі визначається Конституцією України та чинним законодавством про адвокатуру. Відповідно до ст. 131² Конституції України «для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура. Виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення. Статтею 59 Конституції України встановлено, що «кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав» [1, ст. 59; 131²]. Адвокати забезпечують реалізацію цього права, зокрема, в адміністративних правовідносинах. Актуальність досліджуваної теми полягає в тому, що адвокат відіграє важливу роль сфері адміністративних правовідносин, захищаючи права та інтереси фізичних та юридичних осіб, і його правовий статус має бути належним чином регламентовано для забезпечення ефективного здійснення його професійної діяльності.

У статті 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» є стисле визначення, що адвокат – фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені цим Законом. Згідно зі статтею 2 вищезгаданого Закону більш детально прописано поняття адвокатури, а саме, «адвокатура України – недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом. Адвокатуру України складають усі адвокати України, які мають право здійснювати адвокатську діяльність» [2, ст. 1; 2].

Відповідно до чинного законодавства адвокати мають право здійснювати захист прав та інтересів клієнтів у справах про адміністративні правопорушення та представництво інтересів фізичних і юридичних осіб у судах під час здійснення адміністративного судочинства, а, також, в інших державних органах. Захист прав і свобод людини в адміністративних правовідносинах передбачає право адвоката на зустріч із клієнтом, участь в адміністративному процесі, внесення апеляції, пред'явлення доказів тощо. Адвокат має право на доступ до всіх доказів, що містяться в матеріалах справи, зокрема, до документів, свідчень та інших доказів. Крім того, адвокат має право звертатися до суду за захистом прав свого клієнта та виконувати інші процесуальні дії в інтересах свого клієнта.

Однак, роль адвоката у сфері адміністративних правовідносин не обмежується лише представництвом інтересів свого клієнта. Він також має право контролювати дотримання процесуальних прав під час провадження справи, вносити відповідні зауваження та вимагати їх врахування. Адвокат може захищати права та інтереси особи безпосередньо в суді, а також надавати консультації з питань правової допомоги у сфері адміністративних правовідносин. Адвокат, як учасник адміністративних правовідносин, може брати участь у досудовому врегулюванні спорів, має право на звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, з питань захисту прав і законних інтересів своїх клієнтів.

І. Бондаренко та В. Максименко вважають, що, «адвокат має право звертатися до суду з позовом на захист прав свого клієнта у випадках порушення адміністративних норм або правил

поведінки, встановлених законом. Крім того, він може надавати правову консультацію та здійснювати допомогу в справах про адміністративні правопорушення. Як представник в адміністративному провадженні, адвокат має право на використання всіх засобів захисту свого клієнта та на доступ до всіх матеріалів справи» [3, с. 40].

Зі свого боку В. А. Данилевич наголошує, що «адвокати відповідають за конфіденційність інформації, яку отримали від свого клієнта в процесі надання юридичної допомоги. Це означає, що адвокат не може розголошувати будь-яку інформацію про свого клієнта без його згоди. Однак, цей факт не позбавляє адвоката обов'язку дотримуватися етичних норм та принципів професії, захищати інтереси клієнта в рамках закону та не перетворювати своє представництво на підтримку злочинної діяльності» [4, с. 73].

На думку О. В. Стеценко, «ефективний захист прав та свобод громадян в адміністративних правовідносинах потребує не тільки професійної підготовки та досвіду адвокатів, але й підтримки громадськості та міжнародних організацій. Для того, щоб адвокат міг здійснювати свої функції в адміністративних правовідносинах, він повинен мати належну кваліфікацію, а також зареєструватися у відповідному органі державної влади. До того ж в адміністративних справах, адвокати мають додаткові виклики, пов'язані з особливостями правового регулювання та процедур у публічному адмініструванні» [5, с. 57].

Отже, визначення правового статусу адвоката у сфері адміністративних правовідносин має важливе значення для захисту прав та свобод фізичних та юридичних осіб. Адвокати здійснюють захист прав фізичних та юридичних осіб та зобов'язані дотримуватись етичних норм, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів. Отже, адвокати є важливим елементом та гарантом захисту прав і свобод у сфері адміністративних правовідносин.

Список використаної літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 20.04.2023).

3. Бондаренко І., Максименко В. Правовий статус адвоката в адміністративних правовідносинах. *Юридичний журнал*. 2015. № 4. С. 38–43.
4. Данилевич В. А. Правовий статус адвоката у сфері адміністративного права. *Юридична Україна*. 2019. № 3. С. 72–75.
5. Стеценко О. В. Особливості захисту прав та свобод громадян адвокатами в адміністративних правовідносинах. *Право України*. 2016. № 8. С. 54–59.